

به سوی قرآن ۹

قرائت ۸

آوای آسمان

آشنایی با صوت و لحن در قراءت قرآن

محمد حسین ملک زاده

ملک زاده، محمد حسین ۱۳۵۸ -
آوای آسمان: آشنایی با صوت و لحن در قرائت قرآن / محمد حسین ملک زاده - قم:

حضور، ۱۳۸۶

۱۱۲ ص. (به سوی قرآن: ۹، قرائت: ۸)

ISBN - 978 - 964 - 8732 - 78 - 8 ۱۳۰۰۰ ریال:

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان پشت جلد: النداء السماوی: التعرف علی الصوت واللحن فی القراءة القرآن الکریم.

کتابنامه: ص [۱۱۱] - ۱۱۲: همچنین بصورت زیر نویسی.

۱. قرآن - قرائت - راهنمای آموزشی. ۲. قرآن - قرائت - موسیقی - راهنمای آموزشی.

۳. قرآن - تجوید - راهنمای آموزشی. الف. عنوان. ب. عنوان: آشنایی با صوت و لحن در

قراءت قرآن

۲۹۷/۱۵۱۰۷

BP ۷۴/۵۱ م ۷۱۸

۱۳۸۶

مؤسسه انتشارات حضور

قم / میدان شهدا / اول خیابان حجتیه / شماره ۷۵

تلفن ۷۷۴۴۶۵۱ / دورنویس ۷۷۴۳۷۵۶ (کد ۰۲۵۱)

آوای آسمان

آشنایی با صوت و لحن در قرائت قرآن

مؤلف: محمد حسین ملک زاده

● چاپخانه: پاسدار اسلام ● چاپ اول / ۱۳۸۶

● قطع رقعی / ۱۱۲ صفحه ● تیراژ: ۵۰۰۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

ISBN 978-964-8732-78-8

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۲-۷۸-۸

۱۲۰۰ تومان

فهرست

پیش گفتار.....	۹
زندگینامه و مصاحبه استاد عربی القبانی	
زندگینامه استاد قبانی.....	۱۴
گفتگو با استاد قبانی.....	۱۷
سخنی درباره علم قرائت	
اصول فنی قرائت.....	۲۴
الف: تجوید.....	۲۶
ب: وقف و ابتداء.....	۲۸
تعریف وقف.....	۲۸
تعریف ابتداء.....	۲۹
بعضی درباره شناخت مقامات، نغمات و الحان عربی	
قرائت با صدایی نیکو.....	۳۲
تغنی پسندیده.....	۳۴
سیره پیامبر ﷺ در قرائت و استماع قرآن.....	۳۶
صوت نیکو در اذان.....	۳۹
آشنایی با الحان، مکمل صدای زیبا.....	۴۲

۴۳	علم صوت و لحن
۴۶	معرفی مقامات و نغمات
۴۸	گام نخست: تقلید
۴۹	اجرای عملی نغمات در قرائت قرآن
۵۲	از تقلید تا ابداع سبک
۵۳	ردیف نغمات مطابق روش قاریان معاصر
۵۳	بیات
۵۴	صبا
۵۴	عجم
۵۴	حجاز
۵۵	سه گاه
۵۵	نهادند
۵۵	رست
۵۶	چهارگاه
۵۷	بیات برای فرود
	نغمات به کار رفته در چند تواشیح
۶۰	فهرست الحان به کار رفته در تعدادی از موشحات دینیه
۶۱	نغمه بیات
۶۲	نغمه صبا
۶۳	نغمه حجاز
۶۴	نغمه سه گاه
۶۵	نغمه عجم

فهرست □ ۷

نعمه نه‌اوند	۶۶
نعمه رست	۶۷
نعمه چهارگاه	۶۸

قاریان و تواشیح خوانان بزرگ

فهرست تعدادی از اساتید قرائت قرآن و تواشیح	۷۰
الف - قرائت	۷۲
ب: تواشیح	۷۴

سطوح آموزشی در رشته قرائت قرآن مجید

مجمع قرآنی کعبه، محل تدوین و اجرای طرح	۷۸
سطوح آموزشی در رشته قرائت	۸۷
پیش سطح: ساده خوانی	۸۸
سطح ۱: روخوانی	۹۰
سطح ۲: روانخوانی	۹۲
سطح ۳: قرائت مقدماتی	۹۵
سطح ۴: قرائت متوسطه	۹۷
سطح ۵: قرائت عالی	۱۰۰

داوری صوت و لحن

مواردی از آیین نامه داوری «صوت و لحن» در مسابقات قرآن کریم	۱۰۴
الف - صوت	۱۰۵
ب - لحن	۱۰۶
ب / ۱ - ضوابط لحن	۱۰۶
ب / ۲ - مقامات و نعمات	۱۰۷

ب / ۳ - کسر موارد منفی ۱۰۸

به سوی قرآن

معرفی مجموعه کتاب‌های «به سوی قرآن» ۱۱۰

فهرست کتاب‌ها ۱۱۱

www.ketab.ir

پیش گفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الحمد و جعلنا من أهله لنكون
لاحسانه من الشاكرين حمداً يكون سبباً الى رضوانه و
ذريعة الى مغفرته و طريقاً الى جنته و عوناً على تأدية
حقه و الصلاة والسلام على خير خلقه نبينا محمد ﷺ
امام الرحمة و قائد الخير و مفتاح البركة و على
أهل بيته الطيبين الطاهرين المنتجبين.

همان گونه که بر اهل فن پوشیده نیست، از آغاز رویکرد علمی و فنی
قاریان و مجامع قرآنی کشورمان به «علم الالحان» دیر زمانی نمی گذرد، لذا
هنوز به اندازه کافی، منابع مکتوب استوار و قابل استناد در این زمینه به
انتشار نرسیده است. طبعاً اگر امروز گفتن چنین سخنی روا باشد، حدود
ده سال پیش بایستی گفته می شد هیچ کتابی به زبان فارسی درباره الحان
و نغمات قرآنی و به طور کلی صوت و لحن در قرائت قرآن مجید وجود
ندارد به همین خاطر این نیاز به شدت احساس می شد که کتابی درباره
صوت و لحن قرآنی و حاوی نکات اساسی در مورد معرفی نغمات البته

به صورتی متقن و به دور از بیان مطالبی بی پایه و اساس و در عین حال، روان و ساده منتشر گردد. حاصل این احساس نیاز، ترجمه و شرحی از فصل هجدهم کتاب کفایة المستفید به ضمیمه برخی مطالب دیگر بود که در سال ۱۳۷۷ در قالب کتاب «صوت و لحن در قرائت قرآن کریم» به چاپ رسید.

به لطف خدا آن کتاب با اقبال و استقبال چشمگیر عاشقان قرآن و قاریان این کتاب عزیز رو به رو شده، نسخه‌های پرشمار آن به سرعت به فروش رسید و کمیاب شد و این در حالی بود که ما بخش‌هایی از آن را در شماره ۱۴ مجله احسان (۳۱ مرداد ۱۳۷۷) و همچنین در فصلنامه صحیفه مبین (شماره‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۴) منتشر کرده و از این طریق هم مطالب آن را در اختیار علاقمندان قرار دادیم.

اما اینک پس از گذشت چندین سال از چاپ و انتشار کتاب «صوت و لحن در قرائت قرآن کریم» بار دیگر این توفیق نصیب گردید تا با بهره‌گیری از انتقادهای و پیشنهادهایی که طی این سال‌ها نسبت به کتاب پیشین طرح شده است کتاب حاضر یعنی «آوای آسمان» به قرآن دوستان تقدیم شود.

شایان ذکر است در این کتاب نیز همچون کتابی که در سال ۱۳۷۷ منتشر کردیم، بخشی از کتاب را ترجمه و نگارش فصل هجدهم از کتاب کفایة المستفید نوشته استاد عربی القبانی قرار دادیم و بخش‌های دیگر به قلم این کمترین می‌باشد. البته در همان قسمت متخذ از کتاب

کفایة المستفید، عموم تیترها و تمامی پاورقی‌هایی که به تشریح و توضیح متن پرداخته از اینجانب است.

همچنین به منظور هر چه ساده و روان‌تر شدن عبارات، اندکی جرح و تعدیل در متن ترجمه‌ای، اعمال شده و تغییراتی یافته و در واقع آن را از ترجمه محض به «ترجمه و نگارش» بدل نموده است. گرچه سعی بر آن بوده که جرح و تعدیل‌ها به میزانی نباشد که مضامین، مطالب و دیدگاه‌های ایشان را به صورتی دیگر جلوه دهد و با توجه به اصل رعایت امانت، صرفاً در مواردی، عبارت پردازی‌ها شکلی دیگر یافته‌اند و تیترهایی هم به متن اضافه شده است و مطالب مفصل‌تری را که جنبه توضیح و تکمیل داشته است به پاورقی‌ها سپرده‌ایم.

در پایان ضمن تشکر از جناب آقای حضوری و همکارانشان در مؤسسه انتشارات حضور که این کتاب را به زیور طبع آراستند و در اختیار علاقمندان به قرآن مجید و قرائت آن گذاردند؛ از اساتید گرانقدر، اندیشمندان و صاحب نظران علوم قرآنی و به ویژه علم شریف قرائت قرآن می‌خواهم در راستای رفع کاستی‌های این نوشتار، بزرگوارانه، این کمترین را از نظرات ارزنده خویش بهره‌مند سازند.

به امید آنکه خدای، توفیق را قرین راهنمان گرداند تا دولت یار را درک کنیم و سیمای مبارکش را زیارت،

اللهم ارنی الطلعة الرشيدة و الغرة الحميدة و ائجل
ناظری بنظرة منی الیه؛

و گوش فرا دهیم ترنم آوای آسمان را از حنجره الهی اش...
چه خوش است صوت قرآن ز تو دلربا شنیدن

به رخت نظاره کردن سخن خدا شنیدن

خادم خادمین قرآن

محمد حسین ملک زاده (امین الاسلام)